

ԶԵՆՈԲԻ

Ա. Պ. Բ. Ի. Ի. Խ. Ե. Ր.

§ 6. Էջ 21, 28—30: Ազգի իրեւ ապահ Ա- Աստվածներն եւ միշտիութեալ թերմ պիտի ի ծաղյա ցես են նակ դիուրով, եւ գեռ յոգւռջ էր, Էջ 40—41 թափեալ . . . համեն ուոյր (Յասորը) զու- հրաման տույրթագւարոն զազդասահմ առջ 23—26 բարոններ (Անակայ) սատակել . . . նաեւ Անակայ ի առք սուսերի մաշել:

առջ 4—6 զերափառ տահմ մաշելն է առք սուսերի իւ րեաց:

§ 7. Էջ 21, 30—33: իսկ Բարդար ի- րեւ ըստ զայր հրաման ի թափաւու- րէն, փութացեալ եմուս առ Արտօնի Անցոյր: կին Անակայ, եւ առեալ զդրիգոր ի դրից նորա եւ ես զա ցինն իւր Ասփի:

(Ըստանուիլի)

ԳՈՒՐՈՒԹ ԱՆԱԳՐ

Աշխատայրութիւն Փր. Կ. Կոմիրիի:

(Հայունականութիւն)

§ 14. Եթէ հայերէն մեխութիւն Դաւաթի չէ, — եւ այս ստոց է, — շատ մ'այլ յա- րակից ինդիմներ կ'եւլին ասոր նկամամարք: Թարգ- մանութիւն մըն է ընդհանրապէս, եւ չէ ար- գեօք հայերէն մեխութիւն որ Սրիակատէի կան- խաւ գյուղութիւն ունեցող թարգմանութեան մը վրայ յօրինած է: Եւ եթէ թարգմանութիւն է յունարէն որեւից մեխութեան մը, արդեօք բան իսկ բնագրին թարգմանութեան հետ ի մի- ասին թէ յետոյ եւ կամ թէ աւելի յառաջ թարգմանուծ է*:

Ապահով կ'երեւայ թէ մէր ունեցածն յունարէնէ թարգմանուծ է, եւ այս առնուածն երկու պատճառաւ: Կախ ոճն յայտնապէս յուն- արէնէ թարգմանութիւն մը կը ցուցընէ: Եր- կրպօք՝ ասօր մէջ կը գտնենք ակնարկութիւններ Արքունութիւն որիշ գրաւթեանց, որնք յօն մատենագրին մատչելի էին, բայց հաւանական-

օրէն անմատչելի էին — վասն զի անոնք հայ- երէն թարգմանուծ չեն երրեք, — հայ մատե- նագրի, որ իւր մայրենի լեզուաւ կը գրէ մեկ- նութիւն մը: Հա կը գնեմ քանի մ'օրինակ պյու- լիսի ակնարկութեանց Մելութեանց 16a 3—9 տեղուց վրայ գրուած հասածին մէջ, ուր կը մեկնուի այս խօսքը՝ “քանզի պյու իրի է, (ձլլոյց շնը որացմաւուած), կը կարդանք հե- տեւեալը:

* Ասեա եւ ուս գարձեալ՝ առացեալ յաղագ նյա- նական, որ է իրացն արքեալ ինացան ինացան կամ ձանի, գարձեալ ի սիրով ընթառու եթէ որոյ պյուցի նշանակ ուսացաւ, կըր անձնն նյոյ ինքն, իր այն եթէ՝ որ մանակ նյանեւ ինցուա, եւ որ անձն զնացանւուած հասար- կան բան նմի օրինակի զնացարացարքին ընդունեալ այս, որ են իրը, անձնէն հաւադար- ձնուած գույն, եւ որ մանակ դնոյն արդու ու- նելու իւ իրացն, նյոյ անձն ուսացարքաւոր ու անձնեանու, որ են իրը: Այս օրքին ինցու- նելու եւ իրը, որ կարն գոյն նյոյն առ ման- ձնեան, ընալիւամբ պյուցի առաջնի պյուցին եւ այս ունելուց յաղագ ինցանին ինքիր, հարկեան գուղացեալ անձնւ առ ի պիտու- անցաւ իւր, իսկ վայսապայու վարդարաւուա- թիւնն, եթէ իր արքաւոր նմանութիւնը ինցու- նելու իրն, նըւուու իւրից յորից յուշու ու- նի սուցի, անդ նուուցի: Քանզի ընակն ի- մաստաբարութեան, որուն նմանին կամ սասուածարանական, որգուն պատանախակ, ուլ ու պյուցի իւրութեան պյուցի անու- թիւնն:

Դարձեալ կը գնենք կտոր մ'ալ 16a, 14—18 կտորին մեկնութեան, ուր կը կար- գաւք:

* Թիմի ըստ Վենետիկոյ տպագրութեան (տպ. 1833) էջ 490—91: Կեղծնակը ուս յունացինի զարձու- ցած է այսեւնց:

* Արդ վասն զի ինքիր եւը էր յազագա չշմբութեան կամ ստութեան մասակ բա նին, թէ որդու ինմասնուկու պայպէն և ձայնու աւենին, ու միայն յայսմ տեղուլ զայս, այլ և ըն յայս բնականու (ուշադ ու գոտու) առէ պա պէն, թէ ճշմարտութիւն եւ սոսութեան զգիքրն յիմացուածոյն տառնու; յեն պարզի էր, ի ճայնա երեւի, բայսզի զիքս անհար ու դեղեւիլ առ որ ի իցեն ուղար, քանիդ յամենայն մաս զիքնա սանցիր անշարժաւէն կազմաւ, իւր զայս, վի ճշմարտելն եւ ստելը ըն բաղադրեամս ինքն պլ ոչ ի պար ճայնու: Յետ պարզի փոփէ ի դրդ դաստիւթիւն անուն եւ բարի, եւ պարզ ամենցուն որց միանգամ յիշումն արար:

Այսպէս նաեւ 17^ա, 15 կտորին վրայ գրուած մեխութեան մէջ ** կը յիշով թէ զայ տուն այն կարծիքն ունէր թէ խօսիր ի մեջ ընուշ թեամբ (փուսէ) է, վասն զի բանական զօրութեան գործին է, եւ յառաջ կը բերուի Արիստոտելի ապացուցութիւնն իրբու ուղղուած ընդ գէմ դաշտոսի: Կանան յիշուիլ նաեւ ուրիշ տեղի, որոնց մէջ Նըրիստուակէլի միւս գործքերն ի մէջ կը բերուին այնպիսի եղանակաւ, որ կը ցուց ցընեն թէ մեխիչը էր Յցն մ'որում մքրձենալի էին անոնք, եւ ոչ հայազգի յամասու մեխնաբան (paraphrase): Ալ մնագրին արդէն գոյսութիւն ունեցող թարգմանութեան:

§ 15. Բայց եմէ այս վերջին կարծիքս կը մերժուի, ի՞նչպէս մեխիւլու Է նախ մեխութեան մէջ ի մէջ բերուած բնագրին վկայութեանց ձեւոց պին ընդհանուր նմանութիւնը բռն բնագրին հետ: Օրինակի համար 16^ա, 3—9 կտորին մեխութեան մէջ, զոր վերը ի մէջ բերինք, սա անսովոր սասցուածքն՝ “ուրց սացիկ նշանակ ու ընդունու” (ան ուսուց ուղարկու որածուած) միշտ նշնութեամբ առնուած է բռն բնագրէն: Երկ կորդէ ի՞նչպէս մեխիւլու է որ ուրիշ մեխնաց ամենեւ յիշատակ միխն չկայ մէջ, միշնագեռ եւ դարու այլ մեխութեանց մէջ շատ յաս յամա եւ պայպիսի ակնարկութիւնք՝ ըլլան խաղաղական կամ վլանական: Աւազն պարագայն միայն պայպէս կրնակի մեխիւլ որ ենթագրենք, թէ բնագրին ու մեխութիւնն ի մասին միեւնոյն ժամանակ եւ միեւնոյն ձեռքէ թարգմանուեցան յամական սկզբնագրէ, որուն մէջ բնագրին ու մեխութիւնը քոյլէ քոյլ կը շարունակուէին: Գիսուածական դյոյն սարբերութիւնք կոչմանց որ հայերէնին մէջ կը գտնուին, կրնան նյոնպէս գտնուած ըլլալ յունարէնին մէջ: Օրինակի հա-

մար 10^ա, 25 աեղաց * խօսրը՝ “Թերեւս եւ այլ նույն երեւեսցի յեղանակ որակութեան” (ու ու ձլլօս ձն ուս գաւու տրուած ուօւրդուու) կից մեխութեան մէջ, ի վկայութիւն բերուած է պայպէս՝ “Թերեւս եւ այլ երեւեսցի աեսակ որակութեան” (ու ու ձլլօս ուս գաւու տրուած ուօւրդուու): Այս աեղ կրնայ ըլլալ որ յոյն ընտա գին պարզապէս ազատ կոչում մ'ըրած ըլլար: Այսպիսի գէպէքեր կրնան յանձափս շատուակիլ:

Միայն աեղ մը հանդիպեցաւ ինձ մեխութեան մէջ, որ պայպէս կը բերեւայ թէ յունարէնէ թարգմանութիւն մը չի կրնար ըլլալ: այս գէպէքիս մէջ պէտք ենք ենթագրեն որ հայ թարգմանիչը պարզ յամելուած մ'ըրած է: Այս աեղն է մեխութիւն 10^ի, 5—9 կտորին, եւ է պայպէս:

* “Եւ երգորդ զի թէպէս եւ անուն կոյցէ որակութեան (ոսունէ) եւ ունի կորուպութիւն եւ որիք (ոսուն) իրաց, ոյլ սակայն անունն ու անեւու կորուպութիւնն ոչ յարաւակուարու (ոսունամաս) ասի ի յարաւակուցելոյ որակութենէն: որուէ յարաւակութենէն (= ոսունամաս) ասին, բայց ըստ եղանակին անունին առաքինութիւնն որակութիւն իթն է սկզ որ ի սանէն որպիս ասացեալ ու սառարին ուլ բարու մասնաւուն եթէ ճանապարհ ինդրեցէն՝ պայուն (սոսունամաս) առն պայունին: Արդ ըստ ի՞նչնամաս ճայնիք ոչ վահանակ թէպէս անունն նախարարաւան ասի, իրաւութէ սկզ ու սառարին թէպէս կոյցէն՝ զոյթին ասին, եւ ոչ սառարինութիւնն կոյցէն որակութեանն յարաւակուար որպիս ի սանէն ասին, իրը եթէ պայուն՝ սառարին, ոյլ ոյլ իթն ճայն որպա կոյտեաւ է, որ է սառարինութիւնն իթէ պա ասուին, որ է սառարին:

Ձենք կրնար այս կտորը մեխիւլ իրը յաւա երլած թարգմանչն՝ բնագրին մէկ կտորը մեխ նելու, որ այլազգ մէջին պիտի մնար հայե նակցաց:

§ 16. Միւս ինդիքն պին էր որ ուրիշ մեխ ինութեանց ամենեւին ակնարկութիւն չկայ ասոր մէջ: Կնանք արդէք մեխիւլ զայը ենթա զիքելվ թէ շատ հին է այս Միւսութիւնն: Կարելի չէ որ անոնց համար ուրիշ մեխնաց անուակ չեն գտնուիր ասոր մէջ, վասն զի պինիչէ զեն գտնուիր էր ու գրած էին: Սայսպէս անհամար է այսպէս մեխիւլ, եւ եթէ ընդհանարարէն, ոյլ ոյլ իթն ճայն որպա կոյտեաւ է, որ է սառարինութիւնն իթէ պա ասուին, որ է սառարին:

* Տիւս տպ. Վենետ. 1833, էջ 391, 6. 413, 30 և 414, 28:

Ժ.Մ. ԹԱՐԳՈՒՄ:

** Դիմին ըստ տպագր. Վենետ. 1833, էջ 415,

22—36:

Ժ.Մ. ԹԱՐԳՈՒՄ:

1. Ասան զի “բաջ”, իր նախակ առն էր արի, արակորդ, քան թէ բարցական մաս պատրիարք, և “պայտ”, առն էր կը համարաւասակ յունակու օսունամաս (քիր, որուաւակ, փութախն եւ): Ասան, վասն զի կը համարէ “քրասչն”, փութախն, հոգածուու,

* Դրիմ ըստ տպագրութեան Վենետիկ (տպ. 1833) էջ 494—5: Հեղվանձ յունարէն թարգմանութեամբ որուն է ատած:

** Տիւս տպ. Վենետ. 1833, էջ 507—509:

պէտք է աւելի զայրէշտ առնվազ այն բաննին թէ
Եկեղեցմենան Տեղանախի բնագիրը կը լրաս-
րանէ աշակերտաց, որոնց որդիք մէծանակ ու-
սուցիչք՝ Բնչակե Աշխեսանդր, Թէփուտիկա,
Մարտիրոս, Կարլինապատ, Վիլիմիդոգրոս, ան-
ձնանօթ Էլի, որոնք ընդհանրապան շատ անգամ
կը յիշունք Դաւթիք իշ արքմանած Կերպառ Թեսան
և Սահմանա մէկնաժենան, նաև անոն ներ-
լուութեանց Հասակապատ մէկնաթեան մէջ ։
Այսպիսի աշակերտաց համար կը սոյալին մէկդ
թղթապատ ըլլալ պայտ կարդի ի խոնական մշակու-
կութիւնների թերթեա որբեն պատրակ պայ-
նչան ընլ է թէ այս Մէկնաժենան ակրծուարազ
բնիկ հայազգի ուսանողաց ուսման համար շա-
բացուած է :

§ 17. Բայց եթէ այս պատճե է, ինչուն
նախ յունարէն գրաւած ըլլալու եր: Թթերեւ
ամէն դժուարութիւնը կը բարձաբն, եթէ ընդ-
ռւնինք ոք հայազգի ուսուցիչ մ'որ կապրէր
Աթէնք կամ Ըստիոր կամ Կեսարիա եւ Հմատ
եր Արխատառէի միւս գրաւեեանց եւ ընդհան-
րապէս յունական փիլիսոփայութեան, թարգ-
մանած է Արխատառէի բնադիրն եւ նոյն ժամա-
նակ այս մժմութիւնն գրած իւր Հայունակացաց
գործառաթեան համար, որով իրեն պէս նոյն
Հմատութիւնը չունենին Այս պարագայիս մէջ
ՄԵԿՆԱԹԵԵԱՆ՝ Թթարմանութեան շատ նմանուն
Հայերէն լիրուի ոճը կինակիք մէկնել պիտո ոք
յունարէնով ոտոց որուած հայ մ'այսպէս անշաշա-
կը գրէր: Կինար նաեւ նախ յունարէն գրած
ըլլալ եւ յետայ իւր իսկ գրած յունարէնը
թարգմանել Հայերէնի:

§ 18. Զեմ կրնար համոզակի որ այսպիսի տեսութիւն մ'ուղիղ ըջայց գիտենք օրինակի համար որ պրյուենսին հաետորն, աւտոցիշն Յուլիանու, Բարախ եւ Գրիգորի Նավդանազացայց, Հայոցգի մըն էր Պարսից սահմանակից աեղերէն. Պարձեալ որ երբ ինքն աւտոցիշն էր Աթենքի մէջ, “ամենայն Պոնտոս եւ ազգք որ շորջ զնովու, առաքէին առ նա զաշակերտ իրեանց, Հիացեալ ընդ նա՝ իրեւ ընդ սեպական զարդ իրեանց աշխարհնն (առու օւչե՛ս աջածն)”: Իրեն շառ աւելի ապա հոգութեամբ քան աւրիշ մէկու մը կրնանք առ Արև Արփառութիւնի դրդոց թարգմանութիւններն հանդերձ մեկնարեւամբ: Այս ենթադրութիւնն լաւ կը յարակի այս հին աւանդութեան հետա, զր յիշեցի, ասինքն՝ որ Դասիթի Վանադի աւելի երիցագոյն

եւ իրեւ աւտցից գլխաւոր էր Թարսով և Տրիգորի Նավանազաւոց վրայ: Արդեւ Տայկանան աւանդութիւնը շփմած չէ Պղոյերեսիոն պուռական անունն անծանօթ է, — որ արդեւսմբ այն Համբաւաւոր անձանց ուսուցիչն էր, Դաւթի՞ Սահմանաց և Ներածութեան մելութեան Տեղական Տեղական Տես, որ գրեթե գար մ'եպքն ապրած է:

§ 19. Նշանակութիւն չի կրնար տրուիլ
այս պարագային որ Ազիտստուկէի գրոց այս մեկ-
նութեան մէջ ամենեւին Հետքեր ընդու դաներ
որ քրիստոնէական մատենագրի մը նշան ըլլանց
Ո՛չ Դաւթի Կարածութեան վրայ գրած մէկու-
թեան եւ ոչ իւր Սահմանաց մէջ կը գտնենք
այսպիսի բան: Խոյց այսպիսի հետքերու պահ-
սիրն իւր յատուկ նշանակութիւնն ունի: Կ'երեւայ
թերեւ որ այս ամէն հայկական մէկութիւնքն
ա թարգմանութիւնք թարգմանչաց գպրոցի մը
գործք են, որ բաղրովն զատուած եւ գուց ալ
հայուսակորդ էր Ս. Մեսրոպաց եւ Սահման
հիմնած դղորոցն: Թէ Բնչչես այս վերջին
գպրոցն արտաքին մատենաց հետ կի փառեկը¹
անձնուն հայերեւն թարգմանելու ժամանակ, կը
առենենք Յովիսիս Խորենացաց Ըփթանուիտի ճա-
ռատ խօսութեան թարգմանութեան մէջ: Այս
վերջին թարգմանութեան մէջ բոլոր օրինակներն
առեւած են Ս. Գրեեն, եւ բարը այս տեղերին
որ հեթանոսական դիցաբանութեան ակնարկու-
թիւներ էնն, նաևամի գուր թողուած են:

§ 20. Այժմ ամփոփենք մեր այլեւայլ եւտեսական նկատմանը ուստաձները:

¹ Տես Եշանութեա, իոց Արքեպիսկոպոս:

մանութիւն չէ որո ընդհանրապէս, այն ատեն յօրինաւած էր նոյն նոկ ընազդրն թարգմանէն, և առո հետ մասնի կը շարունակուէր ի ուշւ-
բանէ:

Այս բան գոեթէ ասոյք է. զան զի՞ն)

Ամեն ձեռապիլը Փախարիմ ալ ի փասին ա-
մառու մասքիլը և մանութիւնը կը զնէն փոխ
ի փոխ կարգու: բ) Երիւարին ուն ու բացա-
պահթան կերպն այնպէս սեր կապուած էն
կրուա, որ զան զան գուշաւ պալու գուշաւ է:

3. Ժամանակին զայլ՝ կարպէ չէ պրովուածի համա-
տառուի և վարժանոյ յիշանութիւնն ընթա-
լութիւնի կուր և մէտ աւելի հաւաքը ժամանակ
մ' ընդունենք, և մէտ աւելի հաւաքը յիշանութիւնի
յիշանուգոյ փոփոխթիւն մէ նկատել, զը հայ-
նանակ հայ մ' ընդպարուսու: բ) Ամենին զաման
պարացոյ է թարգմանութեան մէջ բարախ
վրաստակի բնադիրը Ամ բնադիր ի մա-
տառարի Յազդութեան զան մէջ՝ ու բ
իշանութիւնը զայլ, սեր յարապահթիւն ուն-
իս հանդիր համ, որ թայերին (Boethius)
դրսանաւ է: Զամանակին է օրինակ համար
հնաեւել անզերու ընթեցուածը: 16a. 6
(= ապ. Աններ. Աններ. 46; 14). 16a. 26 (= 462;
22.) 17a. 11 (= 465. 13.) 17a. 30 (= 466;
8.) 17b. 7, 8 (= 467. 1.) 17b. 14 (= 467.
8.) 18a. 8 (= 468. 18.) 18a. 35 (= 469.
19.) 18b. 25 (= 470. 25. 26.) 18b. 33 (= 471.
1.) 18b. 39 (= 471. 9.) 19a. 4 (= 471. 10.)
19a. 20 (= 471. 33.) 19b. 12 (= 473. 10.
11.) 19b. 15 (= 473. 15.) 19b. 25 (= 473.
25.) 20a. 31 (= 475. 24.) 20b. 36 (= 477.
11.) 21a. 18 (= 475. 7.) 21a. 22 (= 478.
12.) 21b. 18 (= 479. 20.) 21b. 21 (= 479.
24.) 23a. 11 (= 483. 15.) 23a. 21 (= 483.
28.) 23a. 25 (= 483. 33.) 23a. 31 (= 484.
7.) 23b. 21 (= 485. 15.) 24a. 6 (= 486. 21.)
24b. 8 (= 486. 28.) Բոյթթիւնի հայուածուն
հնադրին հրատակիւի կարուած Մասթէր (Karl
Meister) միո քնիւ կու ապ Քիւրույդի Տա-
քերոց մէլ (Fleckeisen's Jahrbücher, vol. 117.)
բոյթթիւնի մասքին քանի մէ յասկանի ան-
դեպու, որոց կը միան նաև կիւրույդ: Ուստի
ու ես առափոյ միոյ որ հայերէն թարգմա-
նութիւնն անհասանի պանդուի իշ ըստիք
որ կը ներկայացը որ առանաւ է դարս հնա-
դրին առի: Պէսու է մա զնէն նոյնու որ
Սարուութեան պարերէն թարգմանութիւն-
ու զը 8էնքէր (J. Th. Zenker) հրատակա-
է ի լոյթթիւն 1846թ. Հայերէն հնա շառ ոք
համանութիւններ ունի 8էնքէր իրարանիք
էլի ներքէ նշանակած է պարերէնն ներկայա-
ցուած առաքը թարգմանութիւն, որոնց յա-
զարք հայերէն մէջ ալ կը գտնէնք: 2a. 5 (=
363.), 15) կամ բարապահթիւն յաւելուն
2a. 38 (= 364. 4) կը պակէ հասուցողութեաւ
ու հօտ նորը: 3a. 20 (= 366. 17) պակէն է
անաւու: 3b. 26 (= 368. 21) պակէն յաջ: 3b.
29 (= 368. 28) պակէն ի ուղարկէն: 3b. 35 (=
369. 4) պակէն ու նորը: 4b. 18 (= 371. 3)
պակէն ունծու: 5b. 8 (= 375. 13) պակէն-
պէս: (ասէ անձ ունծու:) 6a. 22 (= 377. 15)
սինէդ քան երկու առին: (ունծու ու յուն կետու:)
8b. 28 (= 386. 8) սաւեռացից և յաւել-
անակապահն ունչ (լուսնացու ման ու ու-
ղացանուածու:) 9a. 30 (= 388. 20) պակէն ու
ուղացանու: Սաւեռ պակէն առարկութիւն մէջ
ման արքէն Weizel մէջ կամ աւելի ձեռադրու-
թէլ կը անսանւ:

(Հայուածուիլ:)

ԼԵԶՈՒԱՐԻՒՆԱԿԱՆ

ԽՄԾԿԵՆ ԳՈՒԽԱԲՆԱԸ ԲՈՒԲ ՀԱՅԵՐԻՒՅԻ ՄԵՋ

(Հայուածուիլ: Անդամ:)

8) [Անանու: = յծնօօմօ (Մատթ. Դի

23. Ղոկ. ԺԱ. 42. և Բժշկարանի ԺԳԱՎԱԾՔՆ
Դար:] ասոր. ԿԱՅ ԱԱՆ Ձ (միու ու ո՛օ՛օ), արարէ
չամ: Հայերէն բան անշուշ դիմուանալ է,
պարսկերէն բառէն մշակ սպառչական կամ
համեմ, շան մու անսակր: Ենթա անոյշ բառ
րում), և աւել հայուն սպառչակ ու հասցեին
կամ նի տանկ (Առու), ու Cange սանութ
Անանուիր եւ նիի վրայ մես Low, Aram
Pflanzennamen, p. 259 Բ. Եիւ գուրի պահլա-
երէն ոճո ոճուկսպրամ անանուի իրի հայցա-
մեմ (Bundeb. էջ 66, 21.) — Լակարտպարա
կիրէն բառը հայերէն անահին հետ կը հա-
մասաւ, որ ասկայ սապրի կը նշանակէն]

9) Անդամ (թիգ ԺԲ: 8 Անսանին յա-
նանու:) Ծունա, ասոր. ԿԱՅ ացցոն մէծ աման մի,
տաշ եւն. երբ. ԽՆ արար. ՃԱՀ էւ Անցան
(Fränkel, p. 68.) ասորեաս. ացառու:

Հայերէն Անդամ (Ես. ԻԲ, 24) լոկ տա-
ստարձաթիւն է յանակն ոչախան բա-
ռի մը: Երբ. Ծար եւ քանի մ' այլ ձեանին
ժամանակի մատենադիրը: ասոր: պարամա եւ
պարսմա պուրսմա? մանայերէն պուրսմա: —
Պարսկերէն է արգեց:

10) [Անդամ (կամ արբասու, արպու, ա-
րպու) բազամ (տունիւ ու հիւթը) կը յիշէ
Սաեփ. Անդամ ը գար եւ քանի մ' այլ ձեանին
ժամանակի մատենադիրը: ասոր: պարամա եւ
պարսմա պուրսմա? մանայերէն պուրսմա: —
Պարսկերէն է արգեց:]

11) Անդամ անորնե, անոբէն (Խար. ԽՆ)
ասոր. ԿԱՅ ԱԱՆ (Յ թէ ա, և թէ չ?) կամ ուղակի
= յանարքն էօրիու:

12) Բառանչ (արման: չ-ա-) Խնչօնօ կանա
թէղ, լուրպար (չին Կա:) և գար եւն. մես Ան-
րա: ԱՆԴԱՄ տաշուշ, որ գմաւարա-
սեմնակն է: — Անշուշ պարսկերէն է բառս:

13) Բառանչ (արման: չ-ա-) (Մատթ. Ժ.
42., Մարկ. կ. 4, Ագաթ. էջ 373 ԽՆ) որմէ
բառանչ ուուււու: Հրէարէն րի իբր բազէ կամ
րի իբր բազէ որ աւելի հաստատան կ'երեւայ: —
Անշուշ պարսկերէն է. հիմն. զանդիի
եային աման (KZ, 25, 567), ամանկր. նհայան
աման:]

14) Բառի, բառէն (մեղադիլ, մեղադիլ) (Մայս.
Ասոր. էջ 41, 16. 96, 14 ԽՆ), բա-
ռն ծագունի, աւուա: ասոր. ԿՈՅ եօրի անարգ: